

*Sprawozdanie Dyrektora Muzeum Współczesnego Wrocław
z działalności Muzeum w latach 2011–2016
przedstawione Radzie Muzeum podczas dorocznego posiedzenia Rady w dniu 29 października 2016*

Drogie Członkinie i Drodzy Członkowie Rady Muzeum Współczesnego Wrocław

Obecny skład Rady Muzeum został powołany decyzją Prezydenta Wrocławia w dniu 23 lipca 2014 roku na czteroletnią kadencję. Jesteśmy zatem na półmetku działalności Rady bieżącej kadencji, a zarazem przed kluczowymi dla przyszłości instytucji decyzjami Organizatora dotyczącymi powołania dyrektora muzeum na kadencję zaczynającą się 1 stycznia 2017. Z tej okazji chciałabym krótko podsumować okres działalności muzeum do którego na swoich czterech posiedzeniach (w tym jednym nadzwyczajnym) odnosiła się Rada Muzeum. Na żadnym z tych posiedzeń, poza zebraniem inaugurującym działalność Rady, pomimo wysyłanych na czas zaproszeń i uzgodnień terminów nie byli obecni przedstawiciele Prezydenta w Radzie (dr Jerzy Ilkosz, pan Jerzy Skoczylas i pan dyrektor Jarosław Broda).

Chciałabym ten okres krótko podsumować, zaczynając od „muzeum w liczbach”.

Muzeum Współczesne Wrocław w latach 2011–2015 zorganizowało **105** wystaw w budynku muzeum we Wrocławiu, które zwiedziło **127 510** widzów oraz współorganizowało **2** wystawy wrocławskich artystów poza Wrocławiem – w BWA Arsenał w Białymstoku i w MOCAK-u w Krakowie. W roku 2016 (dane od stycznia do końca września) zorganizowaliśmy **17** wystaw, na których mieliśmy we Wrocławiu ponad 30 000 zwiedzających (dla porównania frekwencja w muzeum w 2015 roku wyniosła **35 000** osób i miała stałą tendencję rosnącą od 2011 roku). Poza Wrocławiem podróżowała wystawa „Dzikie Pola. Historia awangardowego Wrocławia” (dotychczas zwiedziło ją około **33 000** widzów, brak jeszcze danych z Budapesztu) oraz trwają jeszcze dwie mniejsze wystawy – „jet lag” w Galerii Platán w Budapeszcie i „Senność w ciągu dnia” w Galerii Instytutu Polskiego w Düsseldorfie, z których także nie mamy jeszcze danych o frekwencji.

W zajęciach edukacyjnych (dane z lat 2012–2015), organizowanych przez muzeum wzięło udział **26 372** uczestników (brak danych za 4 miesiące 2011 roku). W 2016 do końca września było **2080** uczestników. Frekwencja na zajęciach edukacyjnych jest mniej więcej stała i wynosi rocznie około **6500** osób. Edukację w muzeum prowadzi jeden pracownik etatowy – kuratorka edukacji, jeden stały współpracownik – artystka Patrycja Mastej oraz zatrudniani dodatkowo do konkretnych programów instruktorzy.

W programie debat wzięło udział w latach 2012–2015 **7496** uczestników. W 2015 roku przeciętna frekwencja na debatach wynosiła **35** osób (dla porównania w 2012 – **26** osób). Popularność debat wykazuje stałą tendencję rosnącą od 2012 roku. W 2016 roku od stycznia do września w programie społecznym muzeum wzięło już udział **1623** uczestników. Program debat prowadzi w muzeum jeden etatowy pracownik – kurator programu społecznego.

W latach 2011–2015 Muzeum pozyskało na podstawie zakupów oraz incydentalnych darów **214** dzieł sztuki **79** artystów z Polski i ze świata, w tym **23** artystów ze środowiska wrocławskiego, **24** innych artystów polskich, **32** artystów zagranicznych o wartości księgowej **6 260 264,25** złotych.

Ponadto Muzeum obecnie posiada **1294** jednostki archiwalne związane ze sztuką Wrocławia, z wyjątkiem archiwum fotograficznego wybitnej fotografki Elżbiety Tejchman, które muzeum otrzymało w darze. Liczba archiwaliów może się jeszcze zwiększyć, gdyż trwa obecnie w muzeum profesjonalna archiwizacja, która często prowadzi do dodatkowego wyodrębnienia poszczególnych archiwaliów z większych zespołów. Szybki przyrost kolekcji muzeum zawdzięczało uczestnictwie w programie MKiDN „Narodowe kolekcje sztuki”, związanym z coroczną dotacją ministerstwa, do której Organizator (Gmina Wrocław) wnosił w latach 2014 i 2015 15% wkładu własnego.

Muzeum zakończyło prace nad wdrożeniem inwentarza elektronicznego. Wprowadziło do niego kolekcję dzieł sztuki, wydrukowało inwentarz kolekcji w wersji papierowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz udostępniło swoją kolekcję w internecie pod adresem muzeumwirtualne.pl. Trwają prace nad opracowaniem większych i bardziej skomplikowanych zbiorów archiwalnych.

Inwentaryzacją zbiorów w muzeum zajmują się dwie osoby – główny inwentaryzator oraz kierownik magazynu dzieł sztuki pod nadzorem merytorycznym kuratora kolekcji – dr Sylwii Serafinowicz oraz przy współpracy konserwatora MWW. Muzeum opiekuje się także depozytem Dolnośląskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych, obejmującym **502** dzieła sztuki **142** artystów oraz **994** jednostki archiwalne. Stany ilościowe są podawane na koniec 2015 roku. W latach 2011–2016 muzeum wypożyczyło z kolekcji MWW: 592 dzieła oraz z kolekcji DTZSP: 353 dzieła – łącznie: 945 dzieł sztuki oraz udzieliło bezpłatnych licencji do publikacji wizerunków 143 dzieł sztuki i archiwaliów z kolekcji własnej oraz 31 z kolekcji DTZSP. Przeprowadziliśmy też konserwacje obiektów z naszych zbiorów, włącznie z depozytem DTZSP. Szczegółowy raport przedstawia sprawozdanie Konserwatora MWW.

W latach 2011–2016 Muzeum było wydawcą lub współwydawcą **26** publikacji zwartych (katalogów i książek), **14** tzw. jednodniówek oraz jednego przewodnika po wystawie (dotyczy wystawy kolekcji MWW w 2016 roku).

W 2011 muzeum otworzyło swoje podwoje dla publiczności zatrudniając 5 osób włącznie z dyrektorem. Obecnie schemat organizacyjny muzeum obejmuje 19 etatów. Outsourcingowane są następujące usługi: opiekunowie ekspozycji, podtrzymanie infrastruktury sieciowej, opieka BHP, usługi prawne.

Istotne elementy programu muzeum w latach 2011-2016

Muzeum od pierwszej swojej wystawy było nastawione na pracę z kulturowym otoczeniem i dziedzictwem Wrocławia i Dolnego Śląska zarówno w tematyce debat, zajęć edukacyjnych jak i wystaw. Przede wszystkim podjęliśmy badania nad historią awangardy wrocławskiej. Zaledwie po kilku miesiącach od otwarcia muzeum, jeszcze w 2011 roku otworzyliśmy dużą przekrojową wystawę pt. „WroConcret. Historia wrocławskiego tekstu wizualnego”. W tej serii kolejno prezentowane były wystawy: „Gdzie jest Permafo?” (2012), „Magazyn Luxus” (2013), „Awangarda nie biła braw. Romuald Kutera/Galeria Sztuki Najnowszej” (2014) oraz mniejsze, jak pionierska wystawa Jadwigi Grabowskiej-Hawrylak „Ponad dachami Wrocławia” (2012), „Stanisław Dróżdż. Pomysły” (2014), „Wacław Ropiecki – archipelag podróżującej galerii” (2014). Każdej z tych wystaw towarzyszył obszerny katalog o charakterze naukowym. Podsumowaniem i rozszerzeniem tego cyklu stała się wystawa „Dziki pola. Historia awangardowego Wrocławia”, gromadząca ponad 800 eksponatów z zakresu sztuk wizualnych, projektowania użytkowego, architektury, teatru, filmu i muzyki. Wystawa w latach 2015–2016 podróżowała do Zachęty Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie, Kunsthalle Koszyce, Kunstmuseum Bochum, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Zagrzebiu i Muzeum Ludwiga w

Budapeszcie. Towarzyszył jej przewodnik o objętości 354 stron, wydany w języku polskim, angielskim i niemieckim. Dodatkowo MSU w Zagrzebiu i Muzeum Ludwiga w Budapeszcie wydały skrót przewodnika w rodzimych językach w postaci folderu. Wszędzie wystawa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem publiczności i mediów, co potwierdza raport z obecności Muzeum w mediach przygotowany przez rzecznika prasowego Muzeum. Trasa wystawy została wybrana nieprzypadkowo, gdyż podążaliśmy szlakiem, który przetarli wrocławscy artyści w latach 60. i 70. ubiegłego wieku. Już w 2017 roku planowane są dalsze projekty tego rodzaju, jak wystawa pod roboczym tytułem „Wrocław-Gdańsk. Lata 90.”, czy historia wrocławskiej galerii „Zakład nad Fosą”, aktywnej w latach stanu wojennego. Muzeum ma jeszcze tutaj wiele tematów do opracowania.

Drugim ważnym wątkiem w działalności muzeum była współpraca z krajami sąsiedzkimi z Europy Środkowej, z którymi Wrocław utrzymywał tradycyjnie dobre stosunki i miał historyczne kontakty. Muzeum przybliżyło widzom twórczość wybitnych artystów czeskich (Jiříego Kovandy i Evy Kotátkovej – 2013), konceptualizmu słowackiego („Miękkie kody” - 2015) i chorwackiego („Nowa sztuka dla nowego społeczeństwa” wraz wystawą indywidualną Vlado Martka – „Granice języka” – 2015). W tej dziedzinie nawiązane kontakty powinny jeszcze zaowocować większą wystawą czeską oraz wystawą historycznej grupy z Pecs, bliskiej wrocławskim artystom, a ważnej dla węgierskiej sztuki. MWW ma szanse wyspecjalizować się w sztuce Europy Środkowo-Wschodniej, gdyż każdy projekt przynosi nowe kontakty i powiększa naszą wiedzę.

Muzeum nie zaniedbywało także atrakcyjnych wystaw wielkich artystów współczesnych polskich oraz zagranicznych. W tej grupie znajdują się m.in. wystawy Pawła Althamera, Yinki Shonibare MBE, Laurany Toledo i Dr. Lakry, czy nadchodząca wystawa Tony’ego Cragga.

Do kulturowej tożsamości miejsca odnosiły się wystawy „Domy srebrne jak namioty” 2014, „Niemcy nie przyszli” na przełomie 2014 i 2015 roku czy „Vot ken you mach? Współczesne tożsamości żydowskie w Europie” (2015).

Biorąc pod uwagę, że zorganizowaliśmy 112 wystaw w budynku muzeum, ten przegląd mogłabym jeszcze kontynuować. Chciałabym się jednak jeszcze tylko odnieść do kwestii wystawiania młodszych generacji wrocławskich artystów w muzeum. Muzeum samodzielnie przygotowywało takie wystawy incydentalnie w przypadkach przeoczenia jakiegoś – naszym zdaniem – ważnego projektu artystycznego przez inne wrocławskie instytucje (wystawa Piotra Skiby – 2013, czy Piotra Blajerskiego – 2014). Jednakże młodzi artyści wrocławscy byli obecni w muzeum na corocznych wystawach nabytków DTZSP, a studenci w projekcie Woliery, trwającym od 2011 do 2014 roku (10 edycji), zaś fotografowie na wystawach fotograficznych naszych lub organizowanych w muzeum przez TIFF Festival, ZPAF czy różne wrocławskie szkoły fotograficzne. Warto zaznaczyć, że lista wrocławskich instytucji, szkół, galerii, stowarzyszeń i fundacji, z którymi muzeum przez te lata współpracowało jest bardzo długa. Biorąc pod uwagę zakresy programowe i działalność innych wrocławskich instytucji sztuki, muzeum widzi swoją rolę przede wszystkim w promowaniu wrocławskich artystów poza Wrocławem, ze względu na liczne kontakty międzynarodowe, wynikające z pracy nad międzynarodową kolekcją sztuki współczesnej.

Muzeum spełniało swoje statutowe obowiązki także poprzez urządzenie stałych ekspozycji z własnej kolekcji. 23 lipca 2013 roku otworzyliśmy „Archiwum Jerzego Ludwińskiego”, autora pionierskiej w skali światowej koncepcji „Muzeum Sztuki Aktualnej we Wrocławiu” (1966), krytyka i wizjonera, którego dorobek twórczy stał się inspiracją dla programu Muzeum Współczesnego Wrocław. Od 23

maja 2014 jest także czynna Woliera Stanisława Drózdza. Wybitny artysta awangardowy, powszechnie kojarzony z Wrocławiem, nie miał wcześniej stałej reprezentacji w wystawach kolekcji miejskich instytucji. W związku z otwarciem stałej wystawy kolekcji, na podstawie art. 6 ust. 3 i 4 „Ustawy o muzeach” muzeum dwukrotnie występowało z pismem do Organizatora (9 kwietnia 2014 – L.Dz. 32/2014; 28 stycznia 2015 – L.Dz. 6/2015) o zmianę statusu z „muzeum w organizacji” na „muzeum”. Na żadne z tych pism muzeum nie otrzymało odpowiedzi. Występowaliśmy również o wprowadzenie do statutu muzeum zapisów dotyczących „Kolegium ds. zakupów kolekcji” na podstawie art. 12 ust. 2 „Ustawy o muzeach” (w piśmie z 28 stycznia 2015). W związku z brakiem odpowiedzi ze strony Organizatora 24 listopada 2014 roku powołałam Zarządzeniem Nr 1/11/2014 „Komisję ds. zakupów dzieł sztuki do kolekcji MWW”, w skład której weszła kuratorka kolekcji MWW, kuratorka wystaw MWW oraz główny inwentaryzator Muzeum. Moje zarządzenie sformalizowało i usankcjonowało stan faktyczny, który miał miejsce od momentu utworzenia w muzeum stanowiska kuratora kolekcji.

Na zakończenie pragnę przytoczyć opinię ze strony wrocławskiego filozofa, który odwiedził nas podczas obchodów piątych urodzin muzeum 2 września 2016 roku. Obserwując tłum gości bawiących się na dachu muzeum z nieukrywanym podziwem stwierdził, że Muzeum Współczesne Wrocław jest wyjątkową instytucją inkluzywną, która swoją działalnością łączy różnorodne środowiska Wrocławia. Urodziny te świętowało z nami wówczas 1500 osób, a na towarzyszącym kiermaszu sprzedano ponad 400 wydawnictw muzeum.

Na koniec chciałabym przekazać wyrazy mojej najgłębszej wdzięczności wszystkim członkom Rady Muzeum Współczesnego Wrocław, którzy angażowali się w rozwój naszej instytucji.

Dorota Monkiewicz, p.o. dyrektora Muzeum Współczesnego Wrocław

Wrocław, 29 października 2016